

449

NOVEMBRE
2016

CUBA MIRANT AL FUTUR

Anna Ayuso, Investigadora s3nior CIDOB

*Aquest article ha estat publicat a *Naci3n Digital*

Ales cues de milers de cubans que reten homenatge a l'home que va determinar el dest3 de Cuba durant m3s de cinquanta anys n'hi ha molts que es pregunten com ser3 el futur del pa3s despr3s de Fidel. Alguns amb temor a all3 desconegut, per3 molts ho afronten esperan3ats. Ja fa 10 anys que Ra3l, el germ3 pragmat3c, va assumir la feixuga tasca de reformar un sistema ineficient i insostenible amb l'ajuda del petroli vene3ol3, que li permetia guanyar temps per prendre mesures graduals. Per3 la crisi econ3mica i pol3tica vene3olana, i la caiguda del preu del petroli van obligar a posar el peu a l'accelerador. Des del 2013 Ra3l Castro, amb el suport d'un redu3t grup af3, ha engegat el que va anomenar una actualitzaci3 del model socialista, que inclo3a: una reforma fiscal, un nou codi de treball pel sector privat i una nova llei d'inversions estrangeres, i la creaci3 de la zona especial del Port de Mariel. Amb aquestes mesures es vol aconseguir la sostenibilitat de la despesa social, la creaci3 de nous llocs de treball productius i atreure la inversi3 estrangera. Tamb3 ha renegociat l'hist3ric deute extern per a millorar el dif3cil acc3s al finan3ament internacional.

Per3 el pas m3s agosarat va ser el desbloqueig de les relacions amb els Estats Units el 17 de desembre de 2014 que obria la porta al desmantellament de la camisa de f3r3a que ha impossibilitat les relacions entre els dos pa3sos. Aquests passos s3n part del proc3s cap a una economia mixta que encara no se sap fins a on arribar3 i que ha obert un debat intern sobre la nova conceptualitzaci3 del model econ3mic i social. La gradualitat dels canvis contrasten amb les urg3ncies de la poblaci3 que subsisteix amb salaris molt per sota del que necessiten per cobrir les necessitats b3siques. Queden infinitat de traves burocr3tiques que dificulten el desenvolupament del sector privat, la possibilitat d'importar i exportar o l'acc3s a les noves tecnologies. Un dels problemes fonamentals 3s acabar amb la doble moneda: el pes nacional i pes convertible (CUC). Aquesta dualitat distorsiona el poder adquisitiu de la poblaci3 i l'acc3s al finan3ament i les inversions, empitjorat per la vig3ncia de diferents tipus de canvis. Per avan3ar, Cuba necessitar3 del suport internacional.

Malgrat les dificultats econ3miques, l'aspecte m3s complex de resoldre 3s de car3cter pol3tic. Les limitacions dels drets democr3tics i la llibertat d'expressi3 s3n encara una realitat malgrat alguns gestos de bona voluntat, com ara l'alliberament de presos, la reforma migrat3ria i l'acc3s (limitat) a internet. El darrer Congr3s del Partit Comunista de Cuba, celebrat l'abril del 2016, va donar suport a una reforma Constitucional que preveu una nova llei electoral, l'ampliaci3 de poders d'un Parlament que ara 3s inoperant i un proc3s de descentralitzaci3. Per ara no est3 prevista una democr3cia pluripartidista representativa. Per3 amb Fidel mort i l'anunci de la jubilaci3 de Ra3l al 2018, Cuba haur3 d'afrontar com donar legitimitat al govern de les noves generacions i dif3cilment podr3 mantenir l'actual aparell de control social. El futur de Cuba passa per transformar-se i obrir-se. En aquest cam3, el m3n no pot tancar la porta als cubans.